

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 76/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. februára 2021 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s. r. o., Radlinského 29, Dolný Kubín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Anton Slamka, vo veci namietaného porušenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 95/2018 z 26. februára 2019 a postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 18/2020 z 10. septembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 95/2018 z 26. februára 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 18/2020 z 10. septembra 2020 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 31/2020 z 29. mája 2018 uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní šiestich rokov a šiestich mesiacov.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ho podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že predmetným uznesením krajského súdu bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v § 319 Trestného poriadku a v § 38 ods. 5 Trestného zákona v neprospech sťažovateľa, predmetné uznesenie krajského

súdu podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil v celom rozsahu a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom uvádza, že podľa jeho názoru k namietanému porušeniu čl. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 26 paktu napadnutým postupom a uznesením krajského súdu a napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu došlo tým, že:

a) najvyšší súd neakceptoval dovoláciu námietku sťažovateľa spochybňujúcu aplikáciu § 138 písm. j) Trestného zákona v jeho trestnej veci,

b) konajúce súdy pri ukladaní trestu nezohľadnili skutočnosť, že viac ako 9 rokov trvajúce trestné konanie proti sťažovateľovi predstavuje neprimerane dlhú dobu, ktorá odôvodňuje kompenzáciu sťažovateľa zmiernením uloženého trestu.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny o ľudských právach a slobodách, porušení Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ustanovenia čl. 26 rovnosť pred zákonom a vylúčenie diskriminácie, ako aj porušenie právnej istoty a z nej plynúci princíp ochrany oprávnenej dôvery v právo podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 26.02.2019 sp. zn. 1To/95/2018, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10.09.2020 sp. zn. 5Tdo/18/2020, ako aj postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10.09.2020 sp. zn. 5Tdo/18/2020 a uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 26.02.2019 sp. zn. 1To/95/2018 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. *Sťažovateľ súčasne žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb...“*

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

Stážovateľom označené referenčné právne normy

11. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

14. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Podľa čl. 26 paktu všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkoľvek diskriminácie. Zákon zakáže akúkoľvek diskrimináciu a zaručí všetkým osobám rovnakú a účinnú ochranu proti diskriminácii z akýchkoľvek dôvodov, napr. podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku a rodu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie čl. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 26 paktu napadnutým postupom a uznesením krajského súdu a napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd neakceptoval dovoláciu námietku sťažovateľa spochybňujúcu aplikáciu § 138 písm. j) Trestného zákona v jeho trestnej veci, ako aj tým, že konajúce súdy pri ukladaní trestu nezohľadnili skutočnosť, že viac ako 9 rokov trvajúce trestné konanie proti sťažovateľovi predstavuje neprimerane dlhú dobu, ktorá odôvodňuje kompenzáciu sťažovateľa zmiernením uloženého trestu.

18. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

19. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné

odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

22. Pokiaľ ide o napadnutý postup a uznesenie krajského súdu, proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 5 Tdo 18/2020 z 10. septembra 2020.

Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu teda sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využil), o ktorom bol oprávnený rozhodnúť (a aj rozhodol) najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu, keďže ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody len za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje ochranu.

23. Pokiaľ ide o napadnutý postup a rozsudok najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že osobitosťou tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa je skutočnosť, že smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu všeobecného súdu, čo znamená, že konanie o trestnej veci sťažovateľa na všeobecných súdoch ďalej pokračuje. V danom prípade teda ešte nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo právoplatné skončenie veci. Inak povedané, sťažovateľ sa usiluje o kasáciu kasácie.

24. Ústavný súd už v minulosti v obdobných prípadoch (v nedávnej dobe napr. uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 305/2020 z 19. augusta 2020) odmietol pre nedostatok právomoci ústavné sťažnosti proti kasačným rozhodnutiam súdov, kde vyslovil názor, že ústavná sťažnosť je v danej situácii podaná predčasne, keďže v takýchto prípadoch má sťažovateľ možnosť v ďalšom štádiu konania pred všeobecným súdom uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu o skutkovej a právnej stránke veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 38/2013, I. ÚS 167/2012, I. ÚS 214/2014, III. ÚS 251/2018).

Samozrejme, uvedený právny názor neplatí absolútne a ústavný súd už zrušujúce rozhodnutia preskúmaval (pozri II. ÚS 439/2015, II. ÚS 398/08, II. ÚS 152/2016). Je však potrebné uviesť, že k zrušeniu zrušujúceho rozhodnutia dochádza iba v tom prípade, keď dôvody na tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia zmätočným záťažiam, a tak znehodnocujú ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 6/2018). Predmetná vec sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu takýmto prípadom nie je.

25. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nie je konečným rozhodnutím, ale je rozhodnutím, ktorým sa vec vrátila na opätovné prejednanie a rozhodnutie krajskému súdu, a teda sťažovateľ bude mať/má možnosť naďalej (a opätovne) uplatniť/hájiť ochranu svojich práv. Inak povedané, sťažovateľ sa bude môcť dožadovať súdnej ochrany svojich v ústavnej sťažnosti označených práv a v plnom rozsahu uplatniť všetky argumenty, ktorými podporuje svoju ústavnú sťažnosť.

26. Na základe uvedeného, rešpektujúc princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 To 95/2018 z 26. februára 2019, ako aj v časti smerujúcej proti napadnutému postupu a rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 18/2020 z 10. septembra 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

27. Na záver ústavný súd len pre úplnosť uvádza, že pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 38 ods. 2 listiny, ktorý garantuje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sťažovateľ porušenie tohto práva nenamieta samostatne, ale len subsidiárne v spojení s namietaným porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, a to v súvislosti s tým, že konajúce súdy pri ukladaní trestu nezohľadnili doterajšiu (podľa názoru sťažovateľa neprimeranú) dĺžku trestného konania vedeného proti sťažovateľovi. Zároveň sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti ani nežiada, aby ústavný súd nálezom všeobecným súdom prikázal konať v jeho trestnej veci bez zbytočných prietáhov, a ani odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa nesmeruje k dosiahnutiu takéhoto výroku rozhodnutia ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v rámci posúdenia veci samostatne nepristúpil k posúdeniu existencie možných zbytočných prietáhov v trestnej veci sťažovateľa.

28. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu